

Perficiensque diu, capiti (46) dat mox decus
almo,

Et benedixit: ave sc̄emina amata Deo.
Sit tibi vita, salus longos distincta per annos,
Conjugis obferrea semper amata thorum.
Multaque præterea cumulavit munera Præful,
Aurum, seu vestes, quæ sibi Roma dedit.
Dona dat Augusto, Augustæ, sobolique venustæ,
Et famulis tribuit ordine dona suo.

Cæsar ei grates sapiens perfolvit opimas;
Muneribus Stephanum mox onerare jubet.
Pocula bina dedit gemmis auroque polita,
Cum quibus is Bacchi hauriat hausta Sacer.
Cornipedū glomerat præstantia corpora necnon,
Qualia Francorum gignere terra solet.

Aurea dona ferunt, argentea vasa sequuntur,
Pallia rubra, simul candida linteola.
Plura quid hinc memorem nam centuplicata
recepit

Munera Romanus (47) quæ arcibus extulerat:
Hæc Sacro; at famulus Cæsar bonitate repletus
Congrua donâ dedit pro pietate sua.

Pallia tincta quidem, nec non & corporis apta
Tegmina, Francorum more peracta bono.
Donat equos varios præstantia colla ferentes,
Quorum vix poterant scandere dorfa sui.

Hoc Sacer, & famuli lætantes munere doni
Cum libitu Romam mox repedare parant.

Missi quin etiam læti mittuntur honore,
Qui revehant Stephanū in sua Regna Sacrum.

Cæsar at ipse pius Compendia (48) tecta revisit
Lætus cum propria conjuge, seu sobole.

Bigo (49) fidelis obit; narrantur funera Regi.
Invitusque suum deserit heu dominum.

Divisitque dapes (50), nec non partitur honorem
In sobolem propriam Cæsar amore patris.

Denique fama sonat latum vulgata per Orbem,
Quod pius Induperans Regna novare (51)
cepit.

Ordinat electos Cleri, notosque fideles,
Quorum vita sibi cognita, sive placens,

Qui peragrent urbes Regni, Cœnobia, Castra,
Cuncta sui implentes iussa benigna viri.

Eja, ait, o famuli nostro nutrimine freti,
Sive patris Caroli quos bene dogma docet,

A Intenti nostris omnino insisite jussis,
Et mea verba pio pectore fuscipite.
Res equidem peragenda manet satis ardua
vobis,

Sed bona credo quidem, aptaque Christicolis.
Ecce operante Deo, patrumque labore fideli,
Limina Regnorum inviolata manent;
Famaq; Francorum hostes procul expulit atros;

Vivimus en læti, pacificæque, piæ.
Sed quia non bellis certandum est, ducimus aptū,
Ut nos subiectis congrua jura demus.

Nam prius Ecclesiæ culmenq; decusq; requiram,
Unde mei patres nomen in astra ferunt.

Nam mihi mente fedet, dederim quod nuper
in Orbem

B Legatos, populos qui pietate regant.
Nunc nunc, o Missi, certis insisite rebus,
Atque per Imperium currite ritè meum,
Canonicumque gregem, sexumque probate
virilem,

Fœmineum (52) nec non, quæ pia castra
colunt.

Qualis vita, decor, qualis doctrina, modusque,
Quantaque religio, quod pietatis opus.

Pastorice gregem quæ convenientia jungat,
Ut grex Pastorem diligat, ipse ut oves.

Si sibi claustra, domos, potum, tegimenque,
cibumque

Prelati tribuant tempore, sive loco.
C Haud aliter complere queunt ex ordine cultum
Divinum, nisi hæc det pia cura patrum.

Sed tamen Ecclesiæ vires pensentur, & arva
Congrua, sive loca fertilia minis.

Inventa prorsus rotulis committite cordis,
Et mihi sollicitè cuncta referre placet,

Qui bene, quive minus, medicæque, nihilque
(quod absit)

Vivant, seu teneant dogmata prisca patrum.
Hæc ego perpaucis vestris nunc infero verbis

Auribus; ast vosmet querere plura decet.
Legatos etiam Monachorū (53) ex ordine lætos

Cæsar adesse jubet, qui sua iussa colant,
Quos iterum mittat per sacra Monastica castra,

Et rogat inquirant, ut pia vita meet.

D Vir *Benedictus* (54) erat cognomine dignus
eodem, Vir

(46) Audi Theganum paria scribentem: *Irmingardam* Reginam appellavit Augustam, & posuit coronam auream super caput ejus. De hoc nihil apud Eginhardum, neque apud Auctorem Vitæ Ludovici Pii.

(47) Scribendum, si quid video, *Romanis*, ut copuleretur cum *arcibus*. Munera, quæ inter Stephanum Papam, & Ludovicum Pium intercessere, memorarunt reliqui etiam rerum Francicarum Scriptores; sed nemo tam affluenter, ac Poeta noſter. De Pontifice isto Agnellus in Vita Martini Archiepiscopi Ravennatis Tom. II. Collectionis hujus hæc scribit: *Et hic in Franciam Papa ad Ludovicum Imperatorem (supple profectus) quidquid postulavit ab eo, obtinuit.*

(48) Hisce peractis, si Theganum audiamus, Imperator Remis recedens, venit *Aquisgranum Palatum*. Sed accuratius Auctor Vitæ Ludovici scribit: *Imperator ad Compendium (nunc Compiègne) secessit &c. Moratus enim ibidem vixit vel eo amplius diebus, Aquisgranum bymaturus petiit.*

(49) Ut supra vidimus, Comes Parisiensis, atque ita Ludovico Augusto carus, ut *filiam Imperatoris ipsius duxerit uxorem*, sicuti fidem faciunt Annales Lambeciani, & Hildensheimenses ad hunc ipsum annum 816. ubi is *Piccopinus & Biego* appellatur: filia vero Imperatoris *Elpheid*. Hanc *Alpaidem* nobis nominare liceat, ut aliis licuit. Teste Poeta nostro Comiti huic *Bigo* nomen fuit. Si presulis Theutonicorum more vox ista pronuntietur, inde exurgit *Picco*, atque adeo intelligas, *Bigonem & Piccopinum* unum idemque nomen fuisse.

(50) Pro substantias, & non semel, apud hunc Poetam occurrit. *Partitur honorem*, ut subinde legitur, satis offendit, dignitates Bigonis divisas fuisse inter ejus filios. Ergo ex iis unus constitutus fuerit *Comes Parisiensis*.

(51) An potius *cupit*?

(52) Hoc est *Santhmoniales*, quarum etiam mores & claustra cognoscere, ac emendare Cæsarei Missi olim consuevere, non secus ac Monachorum & Canonicorum. Vide *Capitularia Regum Francorum*, uti & *Leges Langobardicas* part. II. Tom. I. Collect. hujus, ubi aliae similes admonitiones ad Missos occurrunt.

(53) Duos Missos simul per provincias mittere mos fuit, quorum unus Laicus, alter Clero adductus. *Episcopi* ergo, aut *Abbat*es ad id munus eligebantur, quorum etiam nomina in Placitis eorum temporum leguntur. *Episcopos* tantum & *Comites* exhibet nobis *Capitulare ejusdem Ludovici spectans ad Annum 823. Tom. I. pag. 640. Baluzii*. Sed hæc spectant ad Annum 816. & 817. atque ad tempora Conciliorum *Aquisgranensium*.

(54) Pissimus ac celeberrimus Abbas *Anianensis*, ac postea *Indensis*, cujus Vitam habes in *Actis Sanctor. Benedictin. secul. IV. part. I. pag. 194*. Ejus Monasterium situm fuit in *Gallia Narbonensi, sive Occitania*, atque in *Dioecesi olim Magalonenſi*.